

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio V. Utrùm Mysterium Trinitatis sit contra rationem, seu lumen
naturale ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

sicque Pater, Filius, & Spiritus Sanctus sunt tria entia realia, sed relativa, quæ tria entia sunt etiam tria vera, & tria bona, non substantivè, sed adjectivè sumpta, id est tria habentia veritatem, & bonitatem, quod stare potest cum eo, quod sunt una veritas, & bonitas substantivè, quatenus accipiuntur pro absoluto, nempe pro natura, quæ est una; de quo jam alibi, & iterum infra dicemus.

Arguitur 12. Actiones intellectus, & voluntatis, cum sint immanentes, sunt steriles, ut ait Philosophus. lib. 9. Met. text. 16. sicque nihil producunt; atqui si Filius, & Spiritus Sanctus non producuntur per intellectum, & voluntatem, nullo modo producuntur; siquidem non potest faciliè explicari, quo alio modo producantur: cur duæ tantum Personæ producantur: & cur una Verbum, & altera Amor dici soleat; ergo &c. Respondeo actiones immanentes, & actus intellectus, & voluntatis, quos intellectio, & dilectionem possumus appellare, nihil quidem producere, quod maneat post actionem eo modo, quo per actiones transientes produciuntur opus aliquod re distinctum ab actione, & quod perseverat post actionem, in quo sensu intelligendus est Philosophus; aliquid tamen producere intimum ipsi actioni, & quod nomine ipso actionis appellari potest eo modo, quo calefactionem actionem vocamus, cum tamen illa non sit simplex actio de prædicamento actionis, sed includat etiam calorem aliquem acquisitum de genere qualitatis, qui est ejus terminus; & sic per intellectio, & dilectionem produciuntur Verbum, & per dilectionem Amor, ita tamen, ut in nobis sint accidentia, in Deo autem substantia, cum in Deo intelligere sit ipsum esse Dei, non autem ita sit in nobis.

Arguitur 13. Hoc Mysterium destruit principia naturaliter nota, quorum unum est illud: Quæ sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se: quod hæc locum non habet; siquidem Personæ sunt eadem in una essentia, & tamen non sunt eadem inter se, imò sunt realiter distinctæ; ergo cum hoc mysterium videatur esse contra principia naturalia, consequenterque contra rationem, non videtur admittendum. Respondeo hoc mysterium, neque destruere principia naturalia, neque esse contra rationem naturalem, ut jam dicimus: pro quo sit:

SECTIO V.

Virum Mysterium Trinitatis sit contra rationem, seu lumen naturale?

ADVERTES, rem aliter dici contra, & aliter esse supra rationem, seu lumen naturale; illud enim dicitur supra rationem naturalem, quod naturaliter cognosci non potest; illud autem dicitur contra rationem, seu lumen naturale, quod repugnat principis naturaliter evidentibus. De hoc secundo in præsentis Sectione; de illo autem primo in sequenti dicendum est: Igitur:

Conclusio sit: Mysterium Trinitatis non est contra rationem, seu lumen naturale. Est omnino certa. Ita P. Bellarm. tom. 1. lib. 2. de Christo, cap. 6. & 18. P. Becan. de Trinit. cap. 3. q. 4. P. Soar. hic lib. 1. cap. 11. n. 18. & lib. 4. cap. 3. P. Vasq. d. 123. cap. 1. P. Molin. 1. p. q. 28. a. 3. P. Ruiz. d. 15. sect. 3.

P. Alarcon. hic tom. 5. d. 1. cap. 6. n. 3. P. Arriaga d. 43. sect. 3. n. 12. P. Martinon. d. 23. sect. 4. P. Compton. tom. 1. d. 51. sect. 1. n. 9. & alii. Probatur primò ex Concil. Lateran. apud Doctores citatos, ubi definitur, multa esse in nostra fide supra, nihil tamen contra naturam; ergo &c. Secundò, quia una veritas non est alteri veritati contraria; sed ratio naturalis, si non erret, non ostendit, nisi veritatem; nam si errat, jam non est ratio, sed deceptio; mysterium autem Trinitatis est maxime verum; ergo ratio, seu lumen naturale non potest ostendere veritatem contrariam huic mysterio; consequenterque non contrariantur.

Probatur tertio, quia illud est contralumen naturale, quod potest ostendi, aut mediatè, aut immediatè involvere contradictionem; sed hæc non potest ostendi de mysterio Trinitatis; licet enim lumen naturale ostendat, Deum esse Unum in essentia, non potest ostendere esse Unum in Persona, aut implicare esse Trinum in Personis; ergo &c. Confirmatur, quia cum Deus sit infinitus simpliciter, & incomprehensibilis, idque lumine naturali demonstratur, ut alibi diximus, est etiam supra captum intellectus finiti, ac creati; ergo licet aliquod principium naturale videatur esse contra mysterium Trinitatis, potest intellectus creatus supponere, tale principium speciali modo esse verum in tali mysterio, atque est in rebus creatis, sicque tale mysterium non esse contra, sed supra evidentiam naturalem.

Probatur quartò ex aliquibus congruentiis naturalibus, quæ supposita fide, ostendunt, hoc mysterium non esse contra rationem: Prima est, quia summi, & infiniti boni est, se summè, & infinitè communicare; sed Deus in productione creaturarum non se communicavit summo, & infinito modo; ergo sic debuit se communicare Personis Divinis. Secunda, quia perfecta beatitudo, qualis est divina, comprehendit omnia bona; sed unum, & quidem insigne bonum est cõsortium æqualium personarum; ergo &c. Tertia, quia generare sibi simile est perfectio; sed Deus est summè perfectus; ergo debuit hanc habere perfectionem. Quarta, quia melius est, Deum ab æterno aliquid produxisse, quàm otiosum fuisse; sed non produxit aliquid creatum, cum nihil creatum sit de facto ab æterno; ergo aliquid divinum. Quinta, quia invenitur una natura in una hypostasi, ut in quolibet Angelo; plures in pluribus, ut in multis Angelis; plures in una, ut in homine, ubi duæ naturæ, nempe anima, & caro in unam hypostasim humanam conveniunt; ergo credibile est, esse quoque unam naturam, nempe divinam in pluribus hypostasibus, id est, in Patre, Filio, & Spiritu Sancto.

Probatur quintò ex rebus ipsis naturalibus, quæ ita affectant numerum ternarium, ut planè omnia clamare videantur, Authorem suum esse Trinitatem: Primò ex passionibus rebus omnibus communibus, quæ sunt tantum tres, unum, verum, bonum. Secundò ex tota rerum universitate, quæ in tres partes distribuitur; quidquid enim est, aut est spirituale, aut corporale, aut mixtum ex utroque. Tertio ex rebus spiritualibus, quæ in tres Hierarchias dividuntur. Quarto ex quolibet ente spiritali, quod tribus præditum est facultatibus, nempe memoriâ, intellectu, & voluntate, ita tamen ut in eis ex intellectu notitia, & ex voluntate amor procedat; sicque de aliis, in quibus penè innumerabilia reperiuntur vestigia Trinitatis, quæ persequi nimis longum, minimeque necessarium esse videtur, præsertim cum de illis fusè agat D. Aug.

D. Aug. à lib. 9. de Trinit. usque ad 15.

142. Obijcies 1. Principium illud: *Quæ sunt eadem in uno tertio, sunt eadem inter se*: est secundum rationem, & lumen naturale; sed Myſterium Trinitatis est contra hoc principium; siquidem in Trinitate Personæ divinæ sunt idem in uno tertio, nempe in eadem numero naturâ singulari, & tamen non sunt idem inter se, imò sunt realiter distinctæ; ergo hoc Myſterium non est secundum, imò contra rationem, seu lumen naturale.

143. Hæretici, qui propter illud principium: *Quæ sunt eadem in uno tertio, sunt eadem inter se*, negant in re Myſterium Trinitatis, prout illud fides docet, consequenter ad suam doctrinam nullam agnoscunt difficultatem in conciliando tali Myſterio, cum tali principio; nam Ariani cum diversam dicant naturam Filii, & Spiritus Sancti à natura Patris, non ponunt diversas Personas esse idem in uno tertio, quia illas non ponunt idem in una natura. Et Sabelliani cum non ponant, neque distinguant in re Personas, etiam non ponunt eandem essentiam realiter identificatam cum tribus realiter distinctis. Similiter Tritheistæ cum inducant tres Personas esse tres Deos, non minus diversitatem in natura, quam in Personis agnoscunt. His tamen erroribus omissis, utpotè jam supra ex fide refutatis.

144. Respondeo primò cum aliquibus apud P. Ruiz d. 22. sect. 1. & P. Arriagam. d. 41. sect. 2. num. 12. Myſterium Trinitatis, ut possit stare cum illo principio, sic esse intelligendum, ut à parte rei Deus adæquatè sumptus sit tres res, sive tres Personæ, & quilibet res, sive Persona sit Deus inadæquatè sumptus, ideoque dicantur habere eandem naturam, quatenus necessariò habent idem sapere, posse, & velle, quod per modum alicujus prædicati communis tribus necessariò conveniat. Undè prout sic tres Personæ sunt unus Deus, & unus Deus tres Personæ, ita tamen, ut singulæ Personæ adæquatè distinguantur, & Pater (idemque de Filio, & Spiritu Sancto inter se) nihil habeat à parte rei etiam indistinctum, quod à parte rei non distinguatur à Filio, in hoc enim sensu, & explicatione verum est, ut dicunt, quod Christus ait: *Ego, & Pater unum sumus*; & illud: *Hi tres unum sunt*, quatenus scilicet illud unum nihil aliud est, quam tres Personæ, & tres Personæ nihil aliud sunt, quam illud unum, quamvis neque solus Pater, neque solus Filius, neque solus Spiritus sanctus sit illud unum, quia adæquatè sunt ad invicem res diversæ, sicque nunquam sequitur, quod res realiter distinctæ sint realiter idem in tertio à singulis indistincto.

145. Hæc tamen explicatio est evidenter contra fidem, ut ostendit P. Ruiz, & P. Arriaga cit. sicque: Rejicitur primò, quia juxta hanc Trinitatis explicationem Deus non esset unus, nisi per aggregationem plurium eo modo, quo exercitus dicitur unus, & Respublica dicitur una per aggregationem plurium adæquatè distinctorum, quod est hæreticum; & alioqui quilibet homo esset magis unus, quam Deus; siquidem multæ partes inter se unitæ constituunt unum, & eundem hominem; Deum autem constituerent unum multæ partes absque unione.

146. Rejicitur secundò, quia ex hoc sequeretur, neque Patrem, neque Filium esse Deum. Patet, quia Deus juxta illam explicationem nihil aliud est formaliter, quam Trinitas, sive tres Personæ, & Trinitas nihil aliud est, quam Deus ex tribus constans, sicut constat homo v. g. ex materia, forma, & unione; sed Pater (idemque de Filio, & Spiritu San-

cto,) non est Trinitas, sicut neque materia, neque forma, neque unio est homo; ergo neque Pater, neque Filius, neque Spiritus est Deus, quod est contra fidem.

Dicent, Patrem (idemque de Filio, & Spiritu Sancto) esse Deum inadæquatè, quatenus cum aliis Personis constituit eundem Deum adæquatè. Sed contra primò, quia esse Deum inadæquatè, ut explicant, nihil aliud est, quam esse aliquid Dei, sive aliquam partem Dei adæquatè sumpti; sed pars Dei non esset Deus; sicut pars hominis non est homo; ergo Pater non esset Deus. Secundò, quia ut explicant, tres Personæ essent tres Dii inadæquatè; nam si diversitas adæquata inter Personas non tollit, quominus quilibet Persona dicatur Deus inadæquatè sumptus, sequitur, quod tres Personæ seorsim sumptæ sint, & dicantur tres Dii inadæquatè, quod est erroneum; siquidem, ut ait D. Athan. *Universa plenitudo Deitatis est Pater, ut Pater: Universa item plenitudo Deitatis est Filius, ut Filius, quandoquidem amborum una forma intelligitur, quâ integrè se in utroque communicat*. Tertio, quia si, ut explicant, idem esset unus Deus adæquatè sumptus, atque tres res adæquatè distinctæ; eandem etiam ratione erit in Deo una tantum Persona adæquatè sumpta constans ex tribus rebus, sive Personis inadæquatis, quod est contra fidem.

Rejicitur tertio, quia ut explicant, non minus realis separatio fit in natura, quam in Personis; sed hoc est expressè contra fidem, ut constat ex Symbolo D. Athan. ibi: *Neque confundentes Personas, neque substantiam separantes, alia est enim Persona Patris, alia Filii, alia Spiritus Sancti, sed Patris, & Filii, & Spiritus Sancti una est divinitas, &c.*

Rejicitur quarto, quia sequeretur, tres Personas divinas esse tres Deos adæquatè, & realiter distinctos, non minus, quam Petrus, Paulus, & Joannes sunt tres homines. Patet, quia aut tres Personæ, prout sic habent eandem numero Omnipotentiam, intellectum, & voluntatem; aut non: Primum non admittunt; siquidem vitare intendunt identitatem trium realiter distinctorum in uno tertio indivisibili; ergo dicent secundum; sed diversa numero potentia, intellectus, & voluntas, cum sint potentia adæquatæ, diversam numero naturam adæquatè supponunt; ergo tres Personæ essent tres Dii adæquatè, & realiter distincti, quod est contra fidem.

Dicent, Omnipotentiam adæquatam (idemque de intellectu, & voluntate) eodem modo constitui ex potentia Patris, Filii, & Spiritus Sancti, sicut divinitas constituitur ex deitate Patris, Filii, & Spiritus Sancti, sicque non probari, eam Omnipotentiam esse in singulis adæquatam, neque tres esse naturas adæquatas, neque tres Omnipotentias adæquatas. Sed contra, quia aut potentia, quæ est in Patre est productiva omnium, quorum est productiva potentia Filii, & Spiritus Sancti; aut non: Hoc secundum non dicent, alioqui non esset Omnipotentia, neque Pater esset Omnipotens, quod est contra fidem: Si primum dicant; ergo talis potentia habet adæquatè objectum potentia divinæ productivæ; consequenterque est adæquata. Similiter aut Intellectus, qui est in Patre (idemque de voluntate) cognoscit quidquid cognoscit Filius, & Spiritus Sanctus; aut non: Hoc secundum non dicent: tum quia jam diversi essent Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus in cognitione, quod est contra fidem; tum etiam quia non est major ratio, cur Pater aliqua cognoscat, & non omnia, idemque

idēque de Filio, & Spiritu Sancto: Si primum dicant; ergo scientia Patris habet obiectum adæquatum Scientiæ divinæ; consequenterque est adæquatē in singulis Personis.

151. Rejicitur quintò, quia sequeretur, nullam Personam divinam esse liberam, aut posse esse discordes in actibus liberis v. g. de creando, aut non creando mundum, cum tamen utrumque sit hæreticum. Patet, quia, ut explicant, Personæ divinæ idē dicuntur habere eandem naturam, quia habent necessariū idē sapere, & velle; ergo ut omnes idē velint, opus est, ut in omnibus necessariū detur actus voluntatis, ita ut nulla Persona repugnare possit; aut si aliqua potest liberē velle, possit alia ē contrariō nolle, cum etiam sit libera, sicq; dabitur discordia voluntatum, ex quo etiam sequuntur omnia inconvenientia, quæ contra multitudinem Deorum apponi solent. Contra hunc errorem vide plura apud P. Ruiz, & P. Arriaga cit. Igitur ad argumentum:

152. Respondeo secundò cum Durando in 1. dist. 2. q. 4. asserente, relationes, seu Personalitates divinas distinguī à parte rei modaliter ab Essentia; sicq; non esse idē à parte rei in uno tertio, nempe in essentia; consequenterque non repugnare illi principio: *quæ sunt eadem in uno tertio, sunt eadem inter se.* Durando videntur consentire Ocham. & Gabr. apud P. Ruiz d. 11. sect. 2.

153. Non placet, quia hæc sententia Durandi videtur coincidere cum errore Gilberti damnati in Concil. Rhemenf. sub Eugenio III. de quo jam alibi, & infra etiam dicemus. Et sanè licet Durandus minorē aliquam distinctionem admittat, quàm Gilbert, quatenus ille solam modalem, hic autem realem rei à re admittit, ab omnibus tamen Catholicis Doctoribus exploditur. Neque Durandus, prout sic præfenti difficultati satisfacit. Patet, quia illud principium, si quid evidenter probat, probat etiam non posse duo inter se magis distinguī, quàm distinguuntur ab uno tertio; sed Personæ divinæ, ut supponit Durandus, distinguuntur modaliter ab uno tertio, nempe ab essentia; ergo sic modaliter distinguerentur inter se, quod est falsum; distinguuntur enim realiter; sicq; magis distinguuntur inter se, quàm distinguuntur ab uno tertio, quod est etiam contra illud principium. Neque obstat, quod una Persona non sit modus alterius, sint autem modi respectu Essentiæ: Non, inquam, obstat; siquidem hoc non facit, quod magis distinguantur inter se, nempe realiter, quàm distinguuntur ab uno tertio, nempe ab essentia, à quā, ut dicit, distinguuntur modaliter; nam unum attributum non est modus alterius; & tamen eodem modo sunt idē inter se, quo sunt idē in Essentia.

154. Respondeo tertio cum Scot. in 1. dist. 2. q. 4. docente, Personalitates divinas distinguī à naturā à parte rei formaliter, sicq; quæ sunt eadem in uno tertio, à quo formaliter distinguuntur, posse esse realiter distincta inter se. siquidē per hoc solum arguitur, esse formaliter distincta. Sed contra, quia per hanc distinctionem formalem, aut intelligit Scot. veram distinctionem actualem à parte rei inter diversas formalitates, quarum una à parte rei est res diversa ab alia, ut multi Scotorum explicant, & prout sic incidit in opinionem Durandi, ac errorem Gilberti: aut intelligit distinctionē virtuales, secundum quam eadem entitas capax est à parte rei, ut formaliter per rationem dividatur in plures formalitates ob diversas definitiones, ut ipse Scot. explicasse videtur apud P. Ruiz d. 11. sect. 3.

Tom. I.

& prout sic non evacuat difficultatem. Patet; quia ex fide certum est, majorem distinctionem, nempe realem dari inter Personas divinas, quàm inter Personalitates, & Essentiam; sed non ita esset, si principium illud aliquid probaret in divinis, factā illā distinctione; siquidem probaret solum distinguī inter se formaliter, quia sic formaliter tantum distinguerentur ab uno tertio, nempe ab Essentia, quod tamen non dicunt; ergo &c.

155. Respondeo quartò cum D. Thom. 1. p. quest. 28. a. 3. ad 1. tunc ea, quæ sunt eadem in uno tertio esse idē inter se, quando sunt idē in uno tertio & re, & ratione; secus autem si solum sint idē re in uno tertio, distinguantur autem ratione ab ipso tertio: tunc enim possunt esse distincta inter se. Patet in actione, & passione, quæ sunt idē re cum motu, quia tamen ab illo ratione distinguuntur, non sunt idē, imò sunt distincta inter se.

156. Rejicitur communiter: Primò, quia distinctio rationis ab uno tertio non excludit identitatem realem, sed solam identitatem rationis; ergo si principium illud aliquid probat, probat etiam, non posse duo magis distinguī inter se, nempe realiter, quàm distinguuntur ab uno tertio, nempe ratione; quod tamen in divinis est falsum, ut patet. Secundò, exemplum enim actionis, & passionis est imperitius ad rem præsentem; alioqui in creatis haberemus exemplum Trinitatis. Tertio, quia aut actio, & passio distinguuntur realiter à motu, aut non: Si primum; ergo nihil mirum, quod inter se realiter distinguantur: Si secundum; ergo idē sunt idē realiter inter se, & sola ratione logicè, seu metaphysicè distinguuntur. Additur D. Thom. lib. 2. contr. gent. cap. 9. arguere identitatem attributorum inter se, quia sunt idē in essentia; & tamen ab essentia ratione distinguuntur; ergo &c.

157. Dicant, D. Thom. ita benè arguere, quia id in absolutis arguebat, in quibus nulla datur oppositio; secus verò dicendum in relativis, quæ inter se opponuntur; nam quando duo ita se habent, ut non opponantur uni tertio, opponantur tamen inter se, possunt esse idē re illi tertio, à quo ratione tantum distinguuntur, & non esse idē realiter inter se. Non placent, quia hoc difficultatem principii non minuit; nam si quid ostendit, ostendit etiam, ea, quæ sunt idē realiter uni tertio, non posse inter se realiter opponi, quia tunc idē esset sibi realiter oppositum, quod repugnat conceptui identitatis, & oppositionis.

158. Respondeo quintò cum eodem D. Thom. in 1. dist. 23. art. 1. ad 1. ea, quæ sunt eadem uni tertio, esse eadem inter se, non simpliciter, sed in illo tertio; hoc est, convenire in hoc, quod sint idē in illo tertio, quamvis inter se realiter distinguantur. Non placent, quia hæc responsio reddit idē per idē, & facit nugatorium tale principium; siquidem convenire in hoc, quod sint idē in uno tertio, nihil aliud est formalissimè, quàm utrumque esse idē in uno tertio; hoc autem supponitur in illo principio, & inde aliquid amplius infertur, nempe identitas eorum inter se; quatenus scilicet videtur repugnare esse idē in uno tertio, & non esse idē inter se.

159. Respondeo sextò cum Capreolo, & aliis, ea, quæ sunt eadem uni tertio adæquatè esse eadem inter se; secus verò, si sint eadem inadæquatè uni tertio: Unde cum una relatio divina ita sit idē cum essentia divina, ut non adæquatè ei identificetur, id est non sola, potest ipsa essentia sibi aliam identificare, quæ ab altera relatione sit realiter distincta. Sed contra, quia aut terminus adæquatè idē est, B b b atque

atque solū: aut idem est, atque secundū omnem suam perfectionem: Si hoc secundū, quālibet relatio divina est idem cum essentia adæquatē; siquidem tota essentia secundū omnem sui perfectionem identificatur cum quālibet relatione, & quālibet relatio secundū se totam identificatur cum essentia; alioqui Personæ divinæ non essent æqualiter perfectæ Deus: Si primum, verum est, quod non solum una relatio, sed etiam aliæ identificantur naturæ, sed in hoc ipso est difficultas, quæ videtur repugnare illi principio; nam dicere, duo identificari uni tertio inadæquatē, idem est, ac dicere, identificari illi tertio, & non identificari inter se, quod est reddere idem per idem, sicque semper manet eadem difficultas, quā scilicet ratione possint esse idem illi tertio, & tamen inter se realiter distingui.

160. Resp. septimū cum cōmuni, ea, quæ sunt eadem in uno tertio, esse eadem inter se, quādo illud tertium est singulare, & incommunicabile: non autem si sit communicabile; cum verō essentia divina sit communicabilis tribus Personis, possunt hæc esse idem in illa, & tamen inter se realiter distingui. Patet in Petro, & Paulo, qui sunt idem in homine; & tamē non sunt idem, imō realiter distinguuntur, quia sunt idem in uno tertio communicabili pluribus. Sed contra, quia esse communicabile, aut esse idem, atque esse quid commune, & multiplicabile in pluribus, ut est homo; aut est idem, atque eandem numero formam indivisibilem, & inmultiplicabilem reperiri in pluribus realiter distinctis, ac multiplicatis: Si primum, Natura divina non est prout sic communicabilis, ut fides docet: Si secundum, licet id doceat fides, est reddere idem per idem; siquidem esse prout sic idem in uno tertio communicabili, idem valet, atque esse idem cum illo, ex cuius identitate non sequitur identitas inter se; & illud prout sic esse communicabile, quod realiter, & indivisibiliter identificatur rebus inter se realiter distinctis; quod quidem videtur per se immediatē opponi illi principio, de quo agimus, & ad quod hominis exemplum est impertinens, cum homo non sit aliquid singulare indivisibiliter, imō divisibiliter communicatum pluribus. Unde:

161. Respondeo octavū cum P. Soar. hic lib. 4. cap. 3. num. 7. illud principium quæ sunt eadem uni tertio sunt eadem inter se, si spectetur in tota latitudine, & abstractione entis creati, & increati, esse falsum; siquidem, ait, collectum fuit à Philosophis ex creaturis, sicque in solis rebus creatis posse verificari, non autem in divinis; alioqui ex purè particularibus argueretur ad aliquid universalius, & à rebus finitis ad ens simpliciter infinitum, quod videtur esse contra lumen naturale. Non placet omnino, nam cum in illo principio fundetur tota vis Syllogistica, quæ etiam in Deo locum habet (alioqui destrueretur vis arguendi contra hæreticos, & ethnicos in rebus divinis, quod non est dicendum,) videtur illud principium etiam in tota abstractione esse ratione aliqua verum, quamvis diverso modo applicandum sit rebus creatis, atque applicandum est divinis, in quo sensu verum est, quod dicit P. Soar. si dicat, illud principium esse falsum, si nimirum applicetur eodem modo rebus divinis, quo applicatur rebus creatis, prout ex dicendis constabit.

SECTIO VI.

Vera responsio assignatur, & reliqua argumenta solvuntur.

ADVERTES primū totam difficultatem illius principii, quæ sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se, reduci ad rationem verificandi prædicata contradictoria à parte rei de eadem indivisibili entitate, quod apud Philosophos non admittitur. Pater, idē enim necessum est, quæ sunt eadem in uno tertio, esse idem inter se, quia aliter essent idem, & non essent idem; essent idem, quia unum extremum sumptum cum illo tertio esset illud idem, quod est aliud extremum sumptum cum eodem tertio, cum quo etiam est idem; non essent idem, quia haberent realem distinctionem, & diversitatem; esse autem idem, & non esse idem sunt contradictoria. Et declaratur, quia omnia contradictoria idē pugnant, quia repugnant illi principio, Impossibile est idem simul esse, & non esse; sed non minus contradictoriē opponuntur esse idem, & non esse idem, quā absolute esse, & non esse, ergo tota difficultas illius principii reducitur ad oppositionem contradictoriam.

Advertes secundū in divinis inter aliqua prædicata, ut sunt Intellectio, & Volitio, Essentia, & Relationes, dari, prout diximus in *Met. tract. 1. d. 3. sect. 19. & 20.* à parte rei distinctionem virtutalem, seu eminentialem, & per æquipollentiam, quæ scilicet Deus ob infinitatem subiecti est capax admittendi prædicata, quæ in creatis ob limitationem creaturæ non possunt à parte rei verificari absque distinctione reali, cuiusmodi sunt produci, & non produci, communicari, & non communicari; nam eidem entitati quatenus est Relatio convenit produci, & quatenus est Natura convenit non produci; ut est Natura communicatur, & ut Relatio est non communicatur. Idem est de illis contradictoriis generari, & non generari, prout diximus loco proximè citato, & infra dicemus. Unde Deus ob suam infinitudinem in ordine ad prædicata contradictoria à parte rei, continet æquipollenter distinctionem realem, seu capacitatem, quā ob suam limitationem, seu capacitatem limitatam non continet ens creatum, ideoque hanc capacitatem per æquipollentiam appellamus distinctionem virtutalem intrinsecam, quia virtute æquipollent distinctioni reali, prout diximus loco citato.

Advertes tertio, singulare, seu particulare, licet opponatur Universali, non opponi communicabili; siquidem idem subiectum singulare potest communicari pluribus formis ab eo realiter distinctis & inter se, ut idem lapis pluribus accidentibus; & eadem forma pluribus subiectis, ut eadem anima pluribus partibus materiæ, & eadem albedo divinitus pluribus subiectis; quia tamen data distinctione reali plurium ab uno tertio, ut datur in exemplis adductis, faciliè intelligitur, quomodo illud tertium communicetur pluribus realiter distinctis; tota difficultas illius principii in Mystério Trinitatis in eo consistit, quod Relationes non sic distinguantur realiter ab essentia, & tamen inter se realiter distinguuntur. His positis.

Respondeo cum P. Arriaga d. 43. sect. 3. à n. 22. & apud illum ex parte P. Vasq. & P. Valent. illud principium: quæ sunt eadem in uno tertio, sunt eadem inter